

Høringsvar fra NOAH-Klimaretfærdighed til:

Verdensby med ansvar – Forslag til Københavns Kommuneplan 2019

I vores høringsvar vil vi fokusere på klimaaspektet af Københavns Kommuneplan 2019 (KP19).

København har som mål at være CO₂ neutral i 2025, hvilket er et flot mål, som NOAH støtter. Københavns Kommuneplan 2019 bør naturligvis understøtte dette mål, og der er behov for en hurtig og gennemgribende indsats i alle sektorer.

“Og københavnere vil gerne være med til at gøre en forskel for klimaet. De tager cyklen – ikke kun i solskin – sorterer affaldet, efterisolerer boligen og lærer at leve energivenligt. København er unik. København er en storby, der er stor nok til, at byens klimaløsninger er relevante i en international sammenhæng og samtidig lille nok til, at det er overskueligt at afprøve nye, smarte løsninger”. ([KBH 2025 Klimaplanen](#) (2012))

Det er desværre langt fra det, som præsenteres i KP19. Tværtimod er kommuneplanen præget af heftig aktivitet med hensyn til vækst både her og der og alle vegne, især vækst i arbejdspladser og turisme, nybyggeri med højhuse og andre store anlægsarbejder som Nordhavnstunnelen (der skal forberedes til en Havnetunnel længere ude i fremtiden) – og ikke mange initiativer, der kan nedbringe emissionerne.

Hvordan kan en by opnå klimaneutralitet uden at skrue ned for blusset?

Det afslører sig, f.eks. når man dykker ned i [KBH 2025 Klimaplanen](#) (fra 2012), der præsenterer sig selv som “en plan for, hvordan fremtidens forsyning skal fremme den ressourceeffektive storby”.

Her kan man læse at “For at blive CO₂-neutral i 2025 skal København bruge mindre energi, end byen gør i dag og samtidig omstille energiproduktionen til grønne energiformer. **For at opveje den udledning, der fortsat vil være fra blandt andet transport, skal København producere et overskud af grøn energi, der modsvarer udledningen**” (vores fremhævning).

Salg af grøn energi skal kompensere for fortsat store udledninger fra transportsektoren og andre energikrævende sektorer.

Det er som sådan ikke imod reglerne for hvordan man skal opgøre en bys emissioner, men det er næppe det, københavnere forestiller sig, når de tænker på en CO₂-neutral by. Og i Københavns tilfælde er langt det meste af den såkaldt grønne energi baseret på biomasse, der på ingen måde er CO₂-neutral.

Ved at brænde ekstra meget træ af – og sende ekstra meget CO₂ op i atmosfæren – kan København fortsætte med at køre i højeste gear. Det er absurd. Vi formoder reglerne for CO₂ opgørelser (jfr. boksen nedenfor) er lavet længe før man havde erkendt de alvorlige problemer ved stor-skala afbrænding af biomasse. Det er uacceptabelt, at Københavns Kommune vildleder – ikke alene sine egne borgere, men også hele det internationale samfund, som vi netop har set det under C40 byernes topmøde i København – ved at anvende beregningsmetoder, der ikke holder i virkelighedens verden. Og især er det uacceptabelt at København i meget vid udstrækning har omstillet til biomasse, der ikke er reelt vedvarende eller klimavenligt.

NOAH har tidligere indsendt [høringsvar til kommunen](#), hvor vi har opfordret kommunen til hurtig udfasning af bioenergien i kraftvarmeværkerne samt til at kommunen kommunikerer ærligt overfor sine borgere og det internationale samfund om det problematiske ved at anse biomasse til afbrænding som en CO₂-neutral energikilde.

NOAH ønsker, at København skal anerkende, at biomasse ikke er en reelt vedvarende energikilde, og at KP19 derfor er baseret på et helt fejlagtigt billede af kommunens klimaregnskab.

Derfor må kommunen gå tilbage og kigge på reelle og nødvendige reduktioner i alle sektorer – herunder et stærkere fokus på energibesparelser. Vi har på trafikområdet foreslået en række tiltag, der kan bringe transportsektorens emissioner ned, se [NOAH-Trafiks hørings svar](#).

Opgørelsesmetoden kan ikke retfærdiggøre betegnelsen Klimaneutral København

Der er flere principielle problemer ved den metode, der anvendes til at opgøre byens emissioner – selv om den er anerkendt og besluttet på højere sted. Disse problemer afspejles tydeligt i KP19 idet det kun er pga. af denne opgørelsesmetode, at man kan hævde at KP19 lever op til målet om klimaneutralitet 2025:

- Kommunen skal kun gøre rede for de emissioner, der sker indenfor kommunens grænser
- Emissioner forbundet til Københavns og københavnernes forbrug af alle mulige ting, der er produceret udenfor byen skal ikke regnes med (heller ikke i forbindelse med
- Det hævdes, at omstillingen fra kul til biomasse af de Københavnske kraftvarmeværker – herunder i denne planperiode omstilling af Amagerværket – er CO₂-neutral
- Så selv om der er store emissioner fra kraftvarmeværkernes skorstene - og selv om københavnernes ikke skal stilles til regnskab for emissioner, der sker, der hvor biomassen produceres netop disse emissioner ikke regnes med
- Derved kan det påstås, at el- og varmeforsyningen til kommunens borgere er CO₂-neutral
- Men ikke nok med det: afbrændingen af biomasse påstås også at fortrænge CO₂ fra elforsyningen i andre kommuner, og derfor kan disse (på papiret) fortrængte emissioner fratrækkes i Københavns Klimaregnskab
- Derfor behøver transportområdet kun at reducere 8 % af sektorens CO₂-udslip frem til 2025 og Københavns Kommune kan derfor i KP19 fremføre planer for transportområdet, der går i den stik modsatte retning af klimaneutralitet og det, som størstedelen af kommunens borgere ønsker. Dette på trods af, at sektoren i 2015 stod for 43 % af kommunens emissioner (jfr. nedenfor)
- Og derfor kan KP19 lægge op til virkelige massive bygge- og infrastrukturplaner i næsten alle bydele (som f.eks. højhuse, parkeringskældre og Nordhavnstunnel). Bygge- og anlægsmaterialernes klimabelastning skal nemlig ikke regnes med, selv om det er velkendt at cement og andre byggematerialer er meget klimabelastende og transporten af alle disse tunge materialer ind til byen skal heller ikke regnes med.

Hvordan beregnes Københavns CO₂-udledning?

Københavns Kommune opgør drivhusgasudledningen fra byen vha. CO₂-beregneren. Den er udviklet i 2008 i samarbejde mellem Kommunernes Landsforening og Klima- og Energiministeriet og bygger på de metoder, der anvendes af de enkelte nationer under FN's klimakonvention.

Den kommunale CO₂-beregner giver mulighed for at trække elproduktion baseret på vedvarende energikilder (VE) fra byens elforbrug. Det betyder, at Københavns elforbrug er CO₂-neutralt, når der produceres ligeså meget VE-el, som byen bruger. Produceres der mere VE-el, end København bruger, fortrænger det kulbaseret elproduktion andre steder og kan derved kompensere for CO₂-udledning fra f.eks. trafik. (Vores fremhævelse).

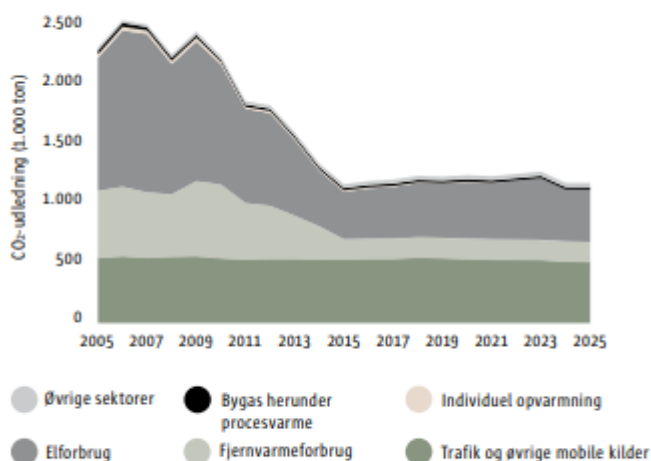
Kilde: [KBH 2025 Klimaplanen](#) (fra 2012)

NOAHs kommentar:

Biomasse opfattes som en vedvarende energikilde, selv om den ikke lever op til kravene for en sådan. Og Hokus pokus – på den måde kan Københavns enorme forbrug af træ i kraftvarmesektoren misbruges til at kompensere for fortsat kæmpestore udledninger indenfor kommunens grænser. Men afbrænding af biomasse underminerer muligheden for at jord- og plantesystemerne kan binde atmosfærisk kulstof – og dermed modvirke klimaforandringerne. (Læs uddybende om, hvorfor biomassen er så problematisk i afsnittet: *Kan en storby blive klimaneutral?* nedenfor.)

Hvordan er Københavns CO₂-neutralitet søgt opnået hidtil?

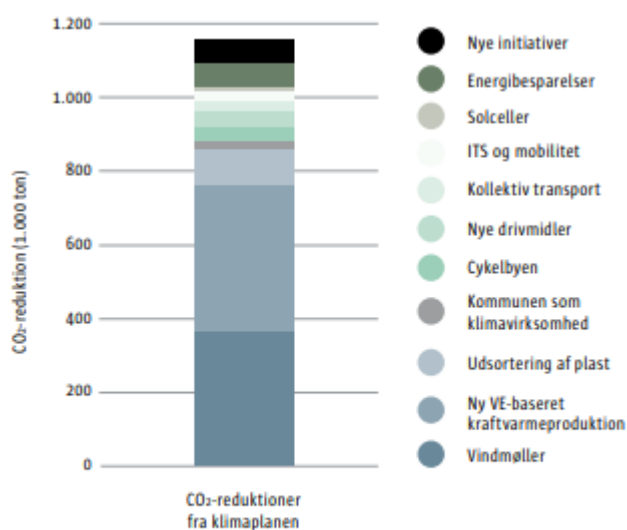
Den nedenstående figur 1 ([KBH 2025 Klimaplanen](#)) viser, hvordan emissionerne havde udviklet sig siden 2005, og hvordan det ville udvikle sig med de initiativer, der var sat i værk på det tidspunkt. Som det ses af figuren, var det i 2012 helt overvejende emissionsreduktioner i energiforsyningen (fjernvarme- og elforsyningen), der tegnede klimainsatsen frem til dette år, ligesom det var forventningen, at det også var herfra 74 % af de kommende reduktioner ville komme (takket være opstilling af land- og havvindmøller, etablering af et nyt biomassebaseret kraftvarmeværk og etablering af et geotermianlæg). Det er påfaldende, at transportsektoren ikke havde bidraget til at nedbringe emissionerne, og at der næsten heller ikke var sat initiativer i gang, der forventedes at gøre transportsektoren mere klimavenlig.

FIGUR 1 // Udvikling i CO₂-udledningen frem mod 2025, forudsat der ikke igangsættes yderligere indsatser eller politikker end allerede vedtaget.

Ifølge figur 1 ville kommunen stadig udlede ca. 1,2 mio. tons CO₂ i 2025, hvis der ikke blev sat nye initiativer i værk.

Den nedenstående figur 2 viser, hvilke initiativer, der ifølge klimaplanen skulle iværksættes for at opnå den såkaldte klimaneutralitet i 2025. De tre største poster er: 1) mere VE i kraftvarmesektoren; 2) mere vind og 3) udsortering af plast.

FIGUR 2 // CO₂-reduktion som resultat af de beskrevne indsatser i KBH 2025 Klimaplanen.

Af den vedvarende energi i energiforsyningen skulle der altså i perioden fra 2012 og frem til 2025 komme en ganske betragtelig del fra vindmøller, men dette er hidtil ikke sket, og et flertal i [borgerrepræsentationen har da også i 2017 besluttet](#), at der skal udarbejdes en revideret strategi for vindmølleindsatsen.

Af den vedvarende energi i Københavns energiforsyning kommer næsten det hele fra biomasse, der ikke er reelt CO₂-neutral, selv om den tæller sådan:

- I 2012 stod bioenergi for 96,2 % af det såkaldt vedvarende energiforbrug (fordelt på biomasse: 94,7 % og biobrændsler: 1,5 %), mens elektricitet fra vind og sol kun stod for 3,8 %. Det svarer til at bioenergi stod for knap 21 % af det samlede energiforbrug.
- I 2015 stod bioenergi for 94,3 % af det såkaldt vedvarende energiforbrug (fordelt på biomasse: 93,5 % og biobrændsler: 0,8 %), mens elektricitet fra vind og sol kun stod for 5,7 %. Det svarer til at bioenergi stod for godt 20 % af det samlede energiforbrug.
(Tal udtrukket fra [kommunernes CO₂-beregner](#))

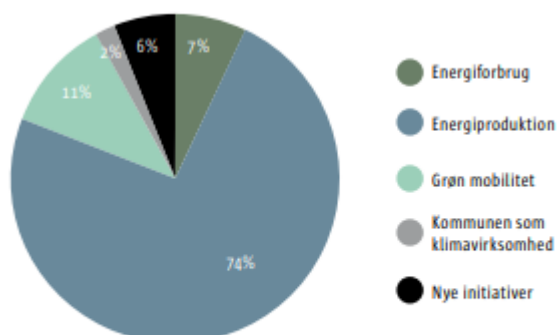
Bioenergi udgjorde således i 2015 omkring 20 % af energiforbruget – og det betyder at 20 % af emissionerne ikke blev talt med. Efter Amagerværket er blevet omstillet til biomasse, er det endnu mere, der ikke tælles med.

2005 er det år der tages udgangspunkt i og emissionerne var dette år 2.358.000 ton CO₂.

I 2011 var CO₂-udledningen fra København ca. 1,9 mio. ton ([KBH 2025 Klimaplanen](#))

Ifølge kommunernes CO₂-beregner var CO₂-udledningen fra København i 2012 på 1.751.624 ton.

I 2015 (som er det seneste årstal, man kan slå op i CO₂-beregneren 21.10.2019), var udledningen vokset til ton CO₂.

FIGUR 6 // Fordeling af den samlede CO₂-reduktion i 2025 som følge af indsatserne i de fire temaer.

Når man ser på ovenstående figur 6 fra 2012-Klimaplanen, der viser, hvordan 2025-målet om klimaneutralitet skal nås, kan man se, at det i 2012 var planlagt at:

- energibesparelser kun skulle tegne sig for omkring 7 pct. af CO₂-reduktionerne, (selv om det erkendes, at energibesparelser er godt for samfundsøkonomien for “hver gang københavnere sparer energi, skal København ikke investere i produktionskapacitet i nye energianlæg”).
- transport kun skulle tegne sig for 11 % (selv om transporten i 2012 stod for 35 % af kommunens CO₂-udledninger (ifølge kommunernes [CO₂-beregner](#)) svarende til mere end 600.000 tons CO₂).
- og at initiativerne inden for energiproduktion derimod skulle stå for 74 pct. af den samlede CO₂-reduktion i København, dvs. helt overvejende bioenergi. (Initiativer på energiforsyningsområdet skal bl.a. omfatte opstilling af land- og havvindmøller, etablering af et nyt biomassebaseret kraftvarmeværk og etablering af et geotermianlæg).

I 2016 var planerne for de årlige emissionsreduktioner (som altså kun skulle være 900.000 ton CO₂ i 2025) som følger:

- energibesparelser skal fortsat kun stå for 7 %

- transporten skal nu kun reducere med 78.000 ton CO₂ (8 %) eller (hvor det at få flere til at bruge cyklen som transportmiddel frem for bil kun skal stå for ca. ¼ af reduktionerne, mens de øvrige ¾ i vid udstrækning skal opfyldes ved hjælp af fossilfri drivmidler (som sagtens kan være bioenergi eller el frembragt på biomassefyrede kraftvarmeværker – altså ikke nødvendigvis CO₂-neutrale energikilder)) selv om transporten i 2015 stod for ca. 43 % af kommunens CO₂-udledninger (ifølge kommunernes [CO₂-beregner](#)) svarende til mere end 900.000 tons CO₂
- energiproduktion skal nu stå for 80 %, hvilket svarer til reduktioner på 741.000 ton CO₂, hvoraf vindmøller skal stå for 314.000 ton CO₂ og biomasse for 249.000 ton CO₂ (som altså ikke er reelt sparede emissioner)

Kan en storby blive klimaneutral?

I de fleste scenarier for klimaneutralitet vil der være forudsat, at der stadig finder en vis udledning af klimagasser sted, men at disse modvirkes af stærkt øget binding af kulstof i jord- og plantesystemerne. Selv om der er eksperimenter, der forsøger at finde tekniske metoder til at binde atmosfærisk kulstof, er biosfæren den eneste eksisterende og velfungerende metode, vi har her og nu. Det er derfor særligt vanskeligt at opnå CO₂-neutralitet i en storby som København, hvor der ikke er store arealer med plantevækst, der kan optage de emissioner, der fortsat vil være. Og set i et større perspektiv skubber afbrænding af biomasse balancen i den forkerte retning, fordi det fjerner biomasse fra biosfæren og sender det kulstof, der er bundet i biomassen op i atmosfæren igen.

KP19 forudsætter som beskrevet ovenfor også, at en stor mængde emissioner skal neutraliseres.

Det store forbrug af biomasse udgør et særskilt problem, fordi det fejlagtigt forudsættes, at der ingen emissioner er, når man brænder biomasse. Men de emissioner, der kommer fra de københavnske kraftvarmeværkers skorstene vil under ingen omstændigheder kunne optages i den plantevækst, der finder sted i København. Emissionerne fra de københavnske skorstene vil tværtimod efter omstillingen til biomasse være *større*, end hvis man var fortsat med at brænde kul af. ***Så det er ikke kun emissioner fra transport og byggeri, der skal neutraliseres, men også emissionerne fra afbrændingen af træ – og på den måde ender vi et sted, hvor praktisk talt alle københavnske emissioner skal neutraliseres.***

Men det mener Københavns Kommune ikke – tværtimod lader kommunen som om der ingen emissioner er fra de københavnske kraftvarmeværker efter omstillingen fra kul til biomasse. Og bruger endda overskudsproduktionen af el til at neutralisere andre emissioner, selv om en stor del af elektriciteten er kommet fra de biomassefyrede kraftvarmeværker (der altså udleder mindst lige så meget CO₂ som hvis værkerne var kulfyrede). Det er dobbelt problematisk – og lige det modsatte af, hvad vi har brug for.

De emissioner, der er blevet udledt i forbindelse med *fældning/høst* og produktion af den biomasse (træpiller, træflis og halm), der brændes af i den københavnske energiforsyning blevet udledt et andet sted end i København – enten et andet sted i Danmark, eller i et andet land. Dermed underminerer Københavns såkaldte CO₂-neutralitet andre danske kommuners, såvel som andre landes, mulighed for at opnå CO₂-neutralitet. Hvis det drejer sig om danske kommuner, vil det ganske vist ikke blive registreret, for [metoden](#) til at opgøre kommunernes CO₂-regnskab “indeholder ikke kulstofbinding i jorden, selvom det i princippet er med i scopet, da det er vanskeligt at fordele bindingen på kommuneniveau”.

Det vil typisk tage mellem tredive og flere hundrede år, før ny trævækst har kunnet binde en tilsvarende mængde kulstof fra atmosfæren, som der er blevet frigivet fra jord og skovbund, der hvor træet eller halmen fjernes fra. Og hvis der kontinuerligt indsamles biomasse til afbrænding, vil det udledte CO₂ aldrig blive bundet igen, men for evigt bidrage til øget CO₂ i atmosfæren. I den forbindelse er det relevant at henlede opmærksomheden på de baltiske lande, der leverer en meget stor del af de træpiller, der anvendes i Danmark. Det drejer sig om Estland og Letland, og her mindskes skovenes kulstoflagre år for år. [EU Kommissionen](#) har vurderet, at når vi kommer frem til 2030, så vil skovene i Estland og Letland ikke længere kunne bidrage til at hive kulstof ud af atmosfæren, men vil i stedet bidrage til øgede emissioner.

På den måde underminerer København i sit stræben efter at kunne fremstå som klimaneutral kommune hele klodens mulighed for at modvirke klimaforandringerne. En sådan konsekvens af den københavnske

omstilling fra kul til biomasse forties, selv om det naturligvis ikke er i københavnernes interesse blot at lade andre stå til regnskab for byens emissioner.

I [KBH 2025 Klimaplanen](#) erkendes det ellers at "Klimaforandringer er reelle og finder allerede sted. Samtidig står den globale økonomi over for fundamentale udfordringer. I 2030 vil der være 3 mia. flere middelklasseforbrugere i den globale økonomi, og der bliver på verdensplan brug for 33 pct. mere energi frem mod 2025, hvis udviklingen fortsætter som hidtil."

Og København har en ambition om at være til inspiration for resten af verden. Men at kalde sig "Verdensby med ansvar" forpligter. Så dur det ikke bare at dække sig ind under misvisende beregningsmetoder – heller ikke selv om andre også gør det. Så skal de tiltag, man foreslår, kunne opskaleres og kopieres af andre byer – og det kan det københavnske eksempel bestemt ikke (jfr. [Klimarådets rapport fra 2018](#)).

Afsluttende bemærkninger

Som vi læser det afspejler forslaget Københavns Kommuneplan 2019 slet ikke de ønsker og bekymringer, som borgerne har givet udtryk for på dialogmøderne (<https://www.kk.dk/artikel/kommuneplan>) og det er et stort demokratisk problem.

Vi tilslutter os Rådet for Bæredygtig Trafiks hørings svar og vil henlede opmærksomheden på analysen af ubalancen mellem på den ene side Trafik- og Miljøudvalget/Trafik- og Miljøforvaltningen, der ønsker vægten lagt på bæredygtighed og klimaneutralitet, og på den anden side overborgmesteren og Økonomiforvaltningen, hvis primære fokus øjensynligt er på vækst – på trods af det udtrykte mål om klimaneutralitet om 6 år.

Venlig hilsen, på vegne af NOAHs gruppe for klimaretfærdighed,
Bente Hessellund Andersen